# Sisällys

Johdanto 11
*Leena Eilittä ja Markus Mantere*

## I Maailma ja elämä näyttämönä

Espanjalainen barokkidraama Arthur Schnitzlerin ja
Hugo von Hofmannsthalin moderneissa metanäytelmissä 41
*Jukka von Boehm*

”Kaikkialla olen muukalainen” – Wienin monikulttuurillisesta
juutalaisesta kirjallisuudesta 70
*Leena Eilittä*

Karl Kraus, satiiri ja modernin kokemus vuosisadan
vaihteen Wienissä 96
*Heidi Hakkarainen*

## II Tiedostamattoman näyt ja kuvat

Unelmia kokonaistaideteoksesta ja tiedostamattoman näkyjä –
kuvataiteen modernismi Wienissä 133
*Juha-Heikki Tihinen*

Rinnakkaisuuksia ja vastakohtia – freudilainen psykoanalyysi ja wieniläinen modernismi 164
*Juhani Ihanus*

Modernistinen rationalisointi – Kandinskyn taide ja Schönbergin musiikki 212
*Irmeli Hautamäki*

III Torjuttujen strategiat musiikissa

Wienin toinen säveltäjäkoulukunta – lähtökohtia, pääpiirteitä, kehityskulkuja 241
*Marcus Castrén*

Wieniläinen modernismi oopperataiteessa – adornolainen näkökulma 277
*Henry Bacon*

Hajasäveletöntä musiikkia – Schönberg, Adorno ja ”materiaalin tendenssi” 316
*Matti Huttunen ja Eveliina Sumelius-Lindblom*

IV Uusi ilmaisu muuttuneelle kokemukselle

Wienin moderni arkkitehtuuri – uudistumisia ja konflikteja 339
*Aino Niskanen*

Ekspressionisti kielen ja kokemuksen rajoilla – Paul Hatvanin kielifilosofia wieniläisessä kulttuuripiirissä 378
*Sami Sjöberg*

Wienin piiri ja modernismi 409
*Sami Pihlström*

Kirjoittajat 441
Abstract 448
Henkilöhakemisto 450
Asiahakemisto 457